

พระมหากษัตริย์คุณต่อปวงชนชาวไทย ในการจัดตั้งธนาคารสมอง

โดย... เทัญญา อ่อนชิต

ธนาคารสมอง : ธนาคารแห่งภูมิปัญญา

สืบเนื่องจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีพระมหากษัตริย์คุณพระราชทานในที่ประชุมมหาสมาคม ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2543 เนื่องในมงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ซึ่งมีประเด็นรับสั่งเกี่ยวกับเรื่องธนาคารสมอง โดยการนำผู้ที่เกษียณอายุแล้ว แต่ยังมีความรู้ความสามารถมาช่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ

คณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการเพื่อสนองพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ในการจัดตั้งธนาคารสมอง โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำหน้าที่เป็นหน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมอง เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลผู้ที่เกษียณอายุแล้วจากภาครัฐ และเอกชนที่มีความพร้อมจะอาสาทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ตลอดจนเป็นตัวกลางประสานเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้วุฒิสภาได้ทำงานสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน องค์กร หรือชุมชนต่างๆ ตลอดจนเสนอแนะมาตรการต่อคณะรัฐมนตรีในอันที่จะนำธนาคารสมองมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

เพื่อให้การดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นไปด้วยความคล่องตัวมีประสิทธิภาพ

หน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมองจึงดำเนินการภายใต้มูลนิธิพัฒนาไทของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง จำนวน 18 ท่าน เพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานธนาคารสมองให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด โดยมี **ฯพณฯ พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี** เป็นประธานที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ **ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต** เป็นประธานกรรมการ

ในช่วงแรกของการดำเนินงาน ธนาคารสมองได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้เกษียณอายุที่มีความพร้อมจะอาสาทำงานเพื่อประเทศชาติ โดยแยกตามประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนความสนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในสาขาพัฒนาต่างๆ ในแต่ละภูมิภาค เนื่องจากที่ผ่านมาไม่เคยมีการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ขณะนี้ธนาคารสมองได้จัดทำฐานข้อมูลวุฒิสภาทั้งหมดเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยเผยแพร่ข้อมูลของวุฒิสภาในเว็บไซต์ของ สำนักงานฯ (www.nesdb.go.th) เพื่อให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ขอความช่วยเหลือต่อไป

กรุงเทพฯ ในเรื่องการวิจัยชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน ศิลปะและวัฒนธรรม

> โรงเรียนนายกัฒนาการ วัดอุดมธานี จังหวัดนครนายก ในเรื่องการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การวิจัยชั้นเรียน

> กลุ่มโรงเรียนอุดมวิทย์พัฒนา จังหวัดปทุมธานี ในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา การวิจัยชั้นเรียน

> โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ จัดโครงการตายายสอนหลาน เพื่อให้นักเรียนได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากภูมิอาสาทั้งในเรื่องทักษะการเรียนรู้ การรักษาสุขภาพ วรรณกรรม ดนตรีไทย ตลอดจนถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิต

> เป็นครูช่วยสอนพิเศษแก่โรงเรียนที่ขาดแคลนบุคลากรในท้องถิ่นชนบท และช่วยงานบรรณารักษ์ห้องสมุด เป็นวิทยากรจัดทำหลักสูตรอบรมครู

- ส่วนในระดับอุดมศึกษา ภูมิอาสาได้รับเชิญเพื่อเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือวิทยากรบรรยายพิเศษให้แก่บัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ เป็นกรรมการพิจารณาผลงานทางวิชาการ กรรมการสอบปริญญาโทปริญญาตรี การเขียนผลงานทางวิชาการ

3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เป็นที่ปรึกษาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำบัดน้ำเสีย การป้องกันไฟป่า ตลอดจนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้คำปรึกษาเรื่องการป้องกันการพังทลายของดิน เป็นคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ

4) ด้านอุตสาหกรรม

- ร่วมกับสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อนำภูมิอาสาสมัครมาส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการ

สนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยการเป็นที่ปรึกษากลับกรองข้อมูลธุรกิจและความรู้ด้านการบริหารจัดการ ตลอดจนเป็นวิทยากรในการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการ

- เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในด้านการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมยาของประเทศให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

- เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำด้านการเงินการตลาด และการจัดการ ตลอดจนด้านเทคนิคกระบวนการผลิตแก่โรงงานต่างๆ ในโครงการชุมชนชีวิตธุรกิจไทย

- ให้คำแนะนำเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจอุตสาหกรรมและสิ่งแวดล้อมแก่บุคลากรของ อบต.

5) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- เป็นที่ปรึกษาในการปรับปรุงการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือกับประเทศเพื่อนบ้านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้โครงการเร่งด่วนในระยะแรก คือ โครงการความร่วมมือด้านสาธารณสุขกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และโครงการติดตามประเมินผลการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเกษตรป่าไม้ควันตัน จังหวัดบักซาง ของเวียดนาม

6) ด้านการแพทย์และสาธารณสุข

- เป็นวิทยากรให้คำปรึกษาด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและวิทยากรด้านยาเสพติดในชุมชนบำบัด

- การร่วมออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ตรวจรักษาตามชุมชนต่างๆ

- เป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรค ร่วมร่าง พรบ. สุขภาพแห่งชาติ

- เป็นอาจารย์บรรยายพิเศษด้านการแพทย์และสาธารณสุขในสถาบันการศึกษาต่างๆ

- เป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสมุนไพร อบรมอาสาสมัครมาลาเรียและสาธารณสุขพื้นฐาน

- เป็นวิทยากรให้คำแนะนำและเผยแพร่ความรู้ด้านสุขอนามัย สาธารณสุขแก่ชมรมหรือชุมชนต่างๆ

7) ด้านกฎหมาย การเมือง การปกครอง

- เป็นอาจารย์พิเศษสอนวิชากฎหมาย ที่ปรึกษากฎหมาย ระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

- เป็นที่ปรึกษาการพัฒนาชุมชนแบบกระบวนการชุมชน เป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย เป็นกรรมการเลือกตั้งจังหวัด

8) **ด้านศาสนา วัฒนธรรมและจริยธรรม**

- เป็นกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรม

ของจังหวัด การอนุรักษ์ซ่อมแซมอาคารและโบราณสถาน

- เป็นวิทยากรเผยแพร่และอบรมธรรมะ ตลอดจน

อาจารย์พิเศษสอนวิชาศาสนาและจริยธรรม

9) **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน**

- เป็นที่ปรึกษาเรื่องการพัฒนาและบริหารจัดการ

กิจการท่าเรือ

- ฯลฯ

ร่วมระดมสมองและสร้างเครือข่ายทำงานร่วมกัน

การดำเนินงานที่ผ่านมาของธนาคารสมองได้มุ่งเน้นการทำงานในลักษณะการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับส่วนราชการ มูลนิธิ และองค์กรต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว ทั้งนี้ ได้ดำเนินการจัดสัมมนาวุฒิสภาในแต่ละภูมิภาค โดยเชิญหน่วยงานเครือข่ายทั้งจากภาครัฐและเอกชนมาประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับวุฒิสภาธนาคารสมอง ทั้งในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคตะวันออก เชียงใหม่ ภาคเหนือ และภาคใต้ เพื่อเปิดโอกาสให้วุฒิสภาในภูมิภาคต่างๆ ได้มาพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานในอนาคตต่อไป ในอันที่จะนำความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ มาช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในเขตภูมิภาคเป้าหมายของวุฒิสภา และสร้างเครือข่ายการทำงานของวุฒิสภาในระยะต่อไป

พระมหากษัตริย์คุณทรงมีต่อชาวไทย

แม้เป็นเวลาเพียงประมาณ 2 ปีที่ได้มีการจัดตั้งธนาคารสมองขึ้น เพื่อสนองพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีพระมหากษัตริย์คุณต่อประเทศชาติและพสกนิกรเพื่อให้ผู้นำที่เกษียณอายุแล้ว แต่ยังมีความรู้ ความสามารถมาร่วมเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้รับผิดชอบดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ในฐานะหน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมอง และผู้ประสานเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้วุฒิสภาได้นำความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญมาช่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ โดยไม่หวังผลตอบแทนส่วนตัว แต่มุ่งถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ ซึ่งการดำเนินงานของวุฒิสภาที่ผ่านมาได้เริ่มปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมและยังประโยชน์ให้เกิดขึ้นแล้ว ในการพัฒนาต่างๆ โดยได้ให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงาน องค์กร และชุมชนอย่างได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจในระดับหนึ่ง ซึ่งอาจสรุปได้ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาของวุฒิสภาธนาคารสมองได้มุ่งเน้นสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้าง “ความอยู่ดีมีสุข” ให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน เพื่อสนองพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งทรงมีพระมหากษัตริย์คุณต่อประชาชนชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้

